

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 20.	
Telefon: 300.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben házhoz hozva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egyóra	1.20
Vidékire postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egyóra	1.40

Középosztályunk átalakulása.

Uj átalakulás vár nemzetünk összes tényezőire a háboru után. Elmélkedjünk ez alkalommal a mi középosztályunkról, melyről klasszikusan így nyilatkozott egyik nagy írónk:

— Mindenki küldené már a halálba ezt a mi szegény középosztályunkat, mely századokig védte az országot vérével, azért a darab papirosért, amely az ő armálsa volt s melyet rögtön széttépett, mihelyt inkommedálni kezdte a többi; — mert azt akkor széttépni virtus vala.

A virtus volt az osztály jelszava. S ha csakugyan meghal a nemesség, meghal vele a virtus is.

Pusztul, vész tagadhatatlanul. Oda a cimeres mezők örökre. Dér megcsipett mindent. Fák sárguló levelei hárahullanak a pázsitra, elfödik azt örökösen. Hiába gereblyéznék föl onnan a harasztot, nem az a gyeper már, nem az, nem az.

A mai nem dszentri, nem a régi nemesség többé, de legalább abból való. Föl kell tartani, amíg lehet; gyámoltani kell, mint a kialudni készülő tüzet. Mi lesz velünk, minél melegszi meg ezután, ha nagy hideg lesz?

Hiszen voltak hibái, nagy hibái, de hibákban is mennyi fény, mennyi kedvesség!

Nem azokat sajnálom, akik ebben a jelmondatban haltak meg: „Ferliben nincs rossz kártya!” Ezek vakmerően mentek neki minden esélynek. El kellett esniök. Mert igenis, van rossz kártya a ferliben!

A másik részét még kevésbé sűrű illeti. Irjátok föl neki: „Sohase halunk meg!” Meghaltak, mert azt tartották, hogy nem halhatnak meg, mert győzni akartak az idők fölött és nem ismerték a hadi taktikát: hogy aki le akarja győzni az időt — adja meg magát neki!

Akik az új időkön győzni akarnak, azoknak természetesen alkalmazkodniok kell az új haditaktikához, hogy aki le akarja győzni az időt, — adja meg magát neki.

Okuljunk immár a mult tanulságaiból, hogyan boldo-

guljunk mi, a középosztály tagjai az új korszakban. Ennél vigasztalóbb és üdvösebb tanácsot senkisésem hagyott reánk örökségül a magyar nemzeti irodalomtörténetből a magyar középosztály megmentésére.

Aszerb kormány új székhelye

London, jul. 18. A sokat hánytorgatott szerb kormány új székhelyet választott magának. A kormányzás szempontjából — mint a Theims jelenti — a legalkalmasabb város Szaloniki, amiért is a szerb kormány székhelyét ide tette át.

A nemzeti gárda készen áll.

Berlin, jul. 18. E hangzatos címeken cikkeznek most az Egyesült Államok lapjai. Ők, akik nem ismerik a háboru borzalmasságait, még fel tudnak ülni a lelkesedés mámorának, hogy egy keserű tapasztalat árán fizessék meg csalódásaikat. Erre vonatkozóan a Havas ügynökség Newyorkból jelenti, hogy az Unió valamennyi államában megkezdődött a nemzeti gárda mozgósítása.

Az ir nacionalisták vezére.

Berlin, jul. 18. A Lokalanzeiger Hágából jelenti, hogy Radmond az ir nacionalisták élére állott.

Finnország autonomiája.

Páris, jul. 18. A Petit Parisien jelenti, Finnország autonomiája mellett Lenin és Gorkij Maxim foglalt állást. Ezzel szemben a kormány kijelentése szerint Finnország autonomiája Oroszország számára veszélyt jelentene. Az orosz kormány az autonómia kivívási törekvéseivel szemben a legintenzívebben küzd.

Harmincan lépnek ki a munkapártból.

Budapest, jul. 18. Politikai körökben hírlik, hogy a nemzeti munkapárt összeomlási folyamat alatt áll. Még tegnap 25 munkapárti képviselő kilépéséről beszéltek, ma már számuk fölszaporodott 30-ra. Ezzel a kormány többsége biztosítva lesz. A kilépők a kormány választójogi reformját fogják pártolni.

Miklós cár meglógott.

Kopenhága, jul. 18. Miklós Oroszország excaárja arról nevezetes még mindig, hogy az oroszok caárja volt. Most — mint Koppenhágából jelentik — az ottani hírek szerint Miklós a cárhű tisztek segítségével Finnországba menekült.

Kaluszt kiűritették az oroszok.

— Az ellenséget visszanyomtuk a Lomnica keleti partjára. —

Hivatalos jelentés: Német és osztrák-magyar csapatok nyomásának engedve, tegnap az oroszok kiűritették Kaluszt és a Lomnica nyugati partját. A szövetséges csapatok utánuk nyomultak. Kalusztól délre helyenként erősebb harcokra került sor.

Ldzaínál horvát zászlóalj ellenállásán hat tehermentesítő orosz előretörés meghiúsult. Lendestraunál és Nowicónál tért nyertünk.

Az angol király családi neve.

London, julius 18. A Reuter ügynökség jelentése szerint az angol király a Windsor családi nevet vette fel.

Elsüllyedt gőzös

Stockholm, jul. 18. A Frederika svéd gőzös Ulmba menet elsüllyedt.

Zátonyra került gőzös.

Stockholm, jul. 18. A krisztianiai Fjord gőzös Gabace—Ujfullandnál zátonyra jutott. A gőzöson levő minden utas megmenekült.

Megszűnt a svéd-orosz

vasúti forgalom.

Krisztiania, julius 18. Haparandából azt jelentik, hogy Oroszországal a vasúti forgalom egészen megszűnt, mert általános sztrájk kitörését várják.

Orosz forrongások.

Stockholm, jul. 18. Pétervárott egy nagy néptömeg kiszabadította börtönükből a vizsgálati foglyokat. Ötszáz fegyenc megszökött a forrongás alatt. A Turnovóban bezárkózott anarchistákat katonák ostromolják, az anarchisták bombákkal védekeznek.

A megkésett kontradeputáció

— Mindenkit, csak őt ne. —

(Saját tudósítónktól.) Ismét a főispán kérdés. Vannak, akik dr. Pleszkovics Lukács kinevezését nem veszik komolyan és egyébként is nagy előszeretettel esnek bele a politika ama bünéibe, hogy rabul esnek a tulhajzolás sokatagoró csábjainak és üzik, kergetik maguk előtt saját magukat, hogy akaratuk jobban látszék legalább önmaguk előtt.

Az éjjel egy „jól” szervezett kontradeputáció ült fel a budapesti vonatra. Kimondott szándékuk a mai minisztertanács tagjaival beszélni és a szabadkai politikai és társadalmi élet legaprólékosabb epizódjainak feltárással a minisztertanács tagjait meggyőzni arról, hogy Szabadkára *mindenkit* akarnak főispánnak, csak éppen nem Pleszkovicsot. Tehát legyen az bárki, — szól majd a deputáció — csak ne legyen Pleszkovics.

A kérdés mielőtt Pleszkovics dr. kinevezése alá lett volna írva, törénymagasságu hullámokat vetett fölöttünk. A vihar úgy látszik még mindig tart, mert a „küzdelmek” háborgó tengere még most sem akar lecsitulni, amikor a testet öltött elhatározással szemben hiába minden erőlködés, annál is inkább, mert már ez a kontradeputáció is némi késéssel érkezik, pláne az a másik, amelynek szervezésén most dolgoznak.

Vannak, akik nem nyugosznak bele a sorsukba, mert nem akarják megérteni dr. Pleszkovics kinevezését. E nyughatatlanság erősen arra vall, hogy egy bukó félben levő hatalom halálküzdelméről van itt szó, mely utolsó lélekzetvétel oly szaggatott hörgéssel szakad fel meghült teblükből. A kontradeputáció tagjai iránt városunkban általános a részvét és sorsuk iránt, ha mutatkozik is némi érdeklődés, csak azért, mert féltéssel gondolnak rájuk.

Mennyi szőlő terem a Bácskában?

A szőlők állása máig eléggé tűrhető és kereskedői körökben horribilis termésről beszélnek s az árakat lehetőleg lenyomni iparkodnak azzal, hogy nem lesz hordó és ennek hiányában igen olcsón össze lehet majd a borokat vásárolni.

Ezenek a nagy termésnek azonban van egy kis gyenge oldala is, melyet a termelők ha szem elől nem tévesztenek — ők vágnak zsebre inkább a hasznót, mint a közvetítők sisera-hada.

A szőlő május 23-án elfagyott. A fagy sok helyen 25—50—100 százalék kárt tett. A termőszőlő egyrésze víz, másrésze az évek óta uralgó csapások özönével nem tudván megbirkózni — 50—100 százalékban kidobott, tehát nincsen akkora termés, mely az 1908. évi termést csak felében is megközelítene. Gyümölcsstermés alig van, almából, szilvából még van valami.

Endreffy Bernát.

Szabadka város tanítóinak fizetési viszonyai.

— A mai és a husz év előtti állapotok. —

(Saját tudósítónktól.) Azek a nyomoruságos fizetési viszonyok, melyek közt Szabadka város alkalmazottainak kell élniük egyenesen a hatóság fizetési underára vallanak. A legutóbbi években a törvényhatóság — erránál vezetve — arra az álláspontra helyezkedett, hogy a logikus következtetés csak arra a megállapításra juthat, hogy nálunk a fizetési viszony elérte a legmagasabb fokot és méltán váltja ki a legnagyobb fokú elégedetlenséget, amikor tisztán látható, hogy a hatóság előtt a szellemi munkának egyáltalán nincs értéke.

Legeklatásabb példáit láttuk ennek akkor, amidőn a közelmúltban a legválságosabb időkben élő dijakok kérelmét oly felháborító határozattal intézték el, hogy abból a megbecsülés teljesen hiányzott, de annál inkább láthatjuk benne a kapzsiságot, mely kicsinyes szí-

neivel a hatóságot nem a legszebb pikturában örökíti meg.

A dijakok, akiket a nyomor kényszerített arra, hogy kérésüket telemeljék, most mint már jelentettük, megacélosult bizalommal a belügyminisztériumhoz fordulnak. A kisemberek jellemző tulajdonsága, hogy az önértet panaszt nem enged ajkukra, de ha kérésük szavukat megkockáztatják, érvényt is akarnak annak szerezni.

A tanítók, akik Szabadka város jövő nemzedékét nevelik, abban a helyzetben vannak, hogy visszatekinthetnek egy szép multra és szenvedik a keserű jelen nyomoruságait.

Két évtizeddel ezelőtt sokkal nagyobb szeretettel ápolt alkalmazottjai voltak a városnak, mely akkor az államiak fizetésénél is jóval magasabb összeget biztosított nekik, míg most egyike a legmostohább fiai a városnak.

Fölakasztottak egy szabadkai kereskedőt.

— A román háború epizódja. —

(Saját tudósítónktól.) Egy szokatlan szenzációról suttognak mostanában Szabadkán. Esténként észszebujnak az öreg bunyevác asszonyok és megered a rémmesék hosszú, misztikus labirintusában keringő fantasztikus mendemondák végnélküli sorozata, hogy megszülessenek a képzelt csatángolásában koszeruvá fonódott regék.

Mikor kitört a háború és végig sétáltunk a külvárosi részeken, láttuk az összebujt fejeket és szinte hallottuk a képzelt szárnyshogóságának csattogásait, melyek a sejtelem érzéseiben fogantak. Akkor valami lelkes félelem futkosott át rajtuk, most oly borzalmas hidegség fagyasztja vérünket: fölakasztották...

Arról beszélnek a Wesselényi uti bunyevác asszonyok, hogy Steinfeld József kereskedőt a napokban Temesvárott fölakasztották. Ugy regélik, hogy Steinfeld, mikor a román invázió zürzavarában szabadjára vált engedve a betyárvilág, — rabolt, őt.

Ezért vonták felelősségre a katonai bíróságok, melyek meg is hozták az ítéletet. Steinfeld daliás termetű ember volt és arcáról a büszkeség kicsinyes villámsugarai áradtak szerte. Megjelenése a tekintély pőzában magára öltötte a szigorú erélyt, melyből aligha érződött ki a gonosz érzület, mely elvetemültségre is képes.

Drágább az ördög bibliája.

— Nyilatkozatok a kártya áremelkedéséről. —

A közönség nem tud elképzelni olyan cikket, amelynek ára több száz perccel fel ne szökken volna a háború alatt. A lapok minden közéleti és fényűzési cikk megdrágulásáról megemlékeztek már, de mégis van valami, a miről eddig hallgatott a krónika. Ez a valami az ördög 32 levelű bibliája, vagyis a kártya.

Ez a szórakezést és többször veszedelmet nyújtó kárton csomag is megdrágult, még pedig mintegy 200 százalékkal, de mivel leginkább a könnyelmű emberek veszik hasznát, nem igen tűnt fel senkinek.

A kártyának a drágaság útján tett karrierje felől megkérdeztünk három szakembert, akik így nyilatkoztak az esetről:

A trafikos: A kártya ma is úgy megy mint háború előtt. Piatnik mester srófolt egyet az áron, de kénytelen volt vele, mert a papír és a nyomdai anyagok megdrágultak. Szó nélkül vettük tudomásul hogy egyszerre dupla ára lett a kártyának. A forgalom nagyobb is, mint azelőtt, mert a haretéren unalomüzből igen sok megy ki. A főpincér: Minthogy a kártya árát felemelték, a kávéházak is

emelték a kártyapénzt. Az bizonyos, hogy a kártyásoknak nem lehet olyan összegre felszámolni az árakat, amely a játéktól visszatartaná őket. Szó nélkül vették tudomásul, hogy a kijátszott biblia 30 az új kártya 50 százalékkal szaladt fel.

A kártyás: (közismert szabadkai bácsi, aki ezt a mesterséget negyedszázad óta üzi :) Nem is tudtam, hogy felment a kártya ára. Jól tette Piatnik, hogy megerőltette magát. Csak 200 százalékkal? Még szép tőle. Egész bátran 1000 perccel is felvihette volna az árát. A kártyás embernek mindegy. Aki a bibliát a kezébe veszi, az nem nézi, hogy 10—20 koronával többet veszít, vagy nyer. A kártya áremelkedése legfeljebb a dilettánsokat érdekelheti, de benünket öreg, viharvert csatárokat nem.

Igy nyilatkozott a kártyás, aki e nyilatkozata után tovább folytatta a megkezdett játszmát.

Hirdetéseket felvesz a

„Délvidék” kiadóhivatala.

GYÓNI GÉZA

(Saját tudósítónktól.) Egy szomorú hír üli meg lelkünket, mely tele aggodalommal és bizalommal — busong és reménykedik.

Hír érkezett Szabadkára, hogy Gyóni Géza meghalt. — Gyóni a háborús költészet lelkes hevületének rajongó ihletével oly szépen csendítette fel lantját a przemysli várban, hogy a hurok melabus zengései egy egész emberöltőt bájtoltak el szomorú ritmusaikkal, mert kiérződött belőlük az élet fájdalma is, miként ennek igazi tükre a „Csak egy éjszakára” című verse leghébbben veti vissza egy kegyetlen háború embertelen borzalma.

A hirt Oszvár Péter 6-ik honvéd gyalogezredbeli hadapród távirata terjesztette el. A távirat szerint Gyóni mult hó 25-én halt meg a krasnojarski fogolytáborban, melynek zord sivársága sem tudta kiölni lelkéből a költői lángolást, mely a háború előtt itt köztünk, Szabadkán ragyogta be aranyos színeivel a költészet egét.

A borzasztó világégés lángtengerének első fellobbanása a városunkban megjelenő Bácskai Hírlap szerkesztőségi asztala mellett érte. Lelkében fellángolt a hazaszeretet eszményi érzése és a lelkesedés áradata magával ragadta és kiüzte a halál országába, ki a lövészárókba: a vérengzés kegyetlen honába.

Gyóni halálának híre Szabadkán a legfájdalmasabb megdöbbenést keltette, mert a rövid idő, melyet Gyóni Szabadkán töltött, annyira hozzánk fűzte, hogy az örökre való elválás tudata vérző sebeket ejt szerető lelkünkben.

Katonanap lesz Szabadkán.

(Saját tudósítónktól.) A Délvidék vasárnapi számában jelentette, hogy Marton Aladár ezredes a 6-ik honvéd gy. e. pótzászlóaljának parancsnoka egy nagyobb szabású katonanap rendezését tervezi a többi csapatostek közreműködésével. A katonanap öfélése születésnapján lesz. Az első napon a Zombéri-utí pályán nagy atletikai és futbalverseny lesz. A legnagyobb sikert az urileányok, ur-asszonyok és a száz tagú tiszti bizottság közreműködése biztosítja.

Különvonatok, villamosok, állanak a közönség rendelkezésére, hogy a második napon Palicsra jussanak.

Itt szórakozások, attrakciók, még sohasem látott leleményes ujdonságok kora délutántól, késő éjszakaiig együtt fogják tartani a kisergett közönséget. Lesz kabaré, muzeum, állatsereglet, tombola, árverés, népmulatságok, szépségverseny. És miközben a számtalan látóvalóban gyönyörködik majd a szem, a szív, a lélek a levegőben repülőgépek fognak keringeni Palics felett. Szabadka, legszebb leányai, asszonyai fogják a különböző, pezsgős, trafik, levelezőlap, bazár, virág, konfetti sátrakban árulni a különböző cikkeket. Zenekarok állandóan új darabokat fognak játszani, azoknak dallamai mellett este tündöklő fényárban folytatódni fog az ünnepély, amely érdekes meglepetéssel fog kedves-

kedni azoknak, akik e jótékonycélu katonanapra kisereglenek.

Még mindig dörögnek odakint az ágyuk, még tombol a harc, de a győzelmes vég már nem messze. Elő kell készítenünk a jótékony aranyhidját, hogy azon ne összetörve ne elgyötörve, hanem a társadalom jószive által feltámasztva haladhassanak a háboru sokat szenvedett sujtott nyomorultjai, özvegyei, árvái.

Az augusztusi kettős katonanap páratlan nagy méretű ünnepélyén egész Szabadka ott lesz, ott és hatalmas, méltó megnyilvánulása

lesz városunk áldozatkészségének.

Felejthetetlen látványok, kellemes szórakozások végtelen sora bizonyára örökre felejthetlenné fogja tenni a katonanapot és mindenki a legjobb impressziókkal hagyja majd el az ünnepély tündérré várt színyelyét.

Alkalmi ujságok, időként megjelenő plakátok fogják a teljes és részletes műsort hozni, itt alig volna hely felsorolni mindazt, a mit a rendező bizottság fáradhatatlan buzgalommal a két napra előkészít.

NAPI HIREK.

EMLEKEZÉS.

Szóltan sötétség ül a csendes tájon,
Csak néha-néha füttyen a golyó:
Fojtott suttogás száll halk szellőszárnyon,
Lágy zokogásban csobog a folyó.

Száll, száll a lelkem, busan hazafájva,
Rónaságon, völgyön, bérceken túlra,
— Emlékekezt a szép multba szállva,
Ifjúságom által életem újra:

... Amikor először láttalak Téged,
Napsugaras ősz volt, csendes délután...
Azóta hűn öröm szívemben képed,
Azóta bálványom az a csitri lány.

Buta, kis szívembe már akkor bebujt
Valami titkos, bús, remegő vágy.
Hej! azóta mind az szentelt lángba gyult
Azóta hűn követ, soha el nem hágy...

Miért is láttam a boldogság álmát?
Miért gyuladt fel lelkemben a láng?
Ha a vérnek dőlő viharában
A halál, ily korán, talál majd reánk.
Olasz haretér, 917. VI. 22.

KEMÉNY SIMON.

— Lehet már a Palicson ladi-
kázni. Végre, sok viszontagság után
megérkeztek a palicsi-tóra a csó-
nakok. A szép új alkotmányokat
Keszthelyről hozatták és 5 darab
már tegnap járt is a tavon. Gyö-
nyörűen sikamlottak rajt. Ugyis
oly régen láttunk annyit új ladi-
kot egyszerre a tó sima tükre-
n: hát jól esett ez a látvány a szem-
nek is. Egy kicsit ugyan borsos
ára volt ennek az új mulatság-
eszköznek, amennyiben a 10 darab
megrendelt csónak 6500 koronába
került és így egynek az ára 650
korona; node reméljük, egy idő-
alatt kifizetődnek bőven. A másik
5 csónak ma érkezett meg és hol-
nap már ezek is járnak, az urak
és hölgyek nagyobb örömeire.

— A köpenyeket el kell venni a
a foglyoktól. A nyári időszak be-
álltával több munkahelyeken a
hadifoglyok köpenyeiket szétszab-
dalták és belőlük lábszárvédőt,
csizmakapocát stb. csináltak s mi-
vel attól is lehet tartani, hogy
egyesek készakarva megrongálják
vagy elidegenítik köpenyeiket, el-
rendelték, hogy a nyári időszakra
a hadifoglyok és internáltak kö-
penyei elvétesseken és megfelelő
helyen, — a község előljáróságá-
nál vagy a munkaadónál — annak
személyes felelőssége mellett elhe-
lyeztessenek. A rendelet Szabadka-
ra is megérkezett és *Krisztháber*
főhadnagy most teszi meg ebben
az intézkedéseket.

— A szegedi esperantisták és
Palics. A szegedi esperantisták
22-én — vasárnap — ismét na-
gyobb számmal rándulnak át Pa-
licsra. Már a június 27-én meg-
tartott gyűlésen határozták el, hogy
Palicsot gyakrabban meglátogat-

ják; — melynek szépségeiről je-
leméről és jövőjéről ittlettükkor oly
sokat hallettak beszélni *Szalay*
Mátyás rendőrfőkapitány, fűrdő-
igazgatótól.

— Egy el nem lopott birka —
8 hónapi börtön. *Sárközi* (Kolom-
pár) István 55 éves madarasi ci-
gány a mult évben egy éjjel egy
bárányt lopott. A bárányt, amikor
egy rendőrrel találkozott bedobta
az egyik veteményes kertbe. Más-
nap reggel, mikor már szertefosz-
lott a veszedelem forogtege *Sár-
közi* követelte a veteményes kert
tulajdonosától a bárányt. A lopásért
ma délelőtt állott a törvényszék
előtt és 8 hónapi börtönre ítélték
el. Az ítéletben az ügyész is, a
vádott is megnyugodtak.

— Az iparigazolványokat revide-
álják. Az országos közlelmezési
hivatal elnöke a gyümölcs- és
zöldségtermékek horribilis árfölhaj-
tásának megakadályozása céljából
leiratot intézett Szabadka rendőr-
főkapitányságához, mint elsőfoku
iparhatóságához, hogy gyümölcs- és
zöldségárúsítás céljaira csak oly-
noknak adjon igazolványt, kik ezt
az ipart már 1914-ben is gyako-
rolták, amivel meg akarják aka-
dályozni azt, hogy a konjunkturák
kedvező kihasználása céljából az
ujdonsült kereskedők egész légioja
vesse rá magát erre az iparágra
s a szent hővben, hogy a kedvező
üzletet egymás elől elhalásszák,
az árak örületes egymásra igéré-
sével drágítsák a helyi és vidéki
piacon a gyümölcs és zöldség
árát. A rendelet alapjául legköze-
lebb alapos revízió alá veszik az
ilyen iparigazolványokat s azokat,
akik 1914-ben még nem üzték ezt
a foglalkozást, megfosztják iparuk-
tól. Ez a rendelkezés természet-
esen nem érinti azokat a piaci áru-
sokat, akik a helybeli szükséglet-
ek kielégítése céljából árusítanak,
miután ez a működésük nem ke-
reskedés, csak kofalkodás s ezt a
törvény iparigazolványhoz nem
köti.

— A bácskai szikraveszedelem.
A *Délvidék* hangsúlyozta, hogy a
Bácskában naponta öt-hat tüzeset
is előfordul, mely a mozdonyok
szikráitól keletkezik. A védőba-
rázdák szántását a gazdák figyel-
mébe ajánlottuk. — Most Szabad-
ka város tanácsa következő hir-
detményt teszi közzé: Mozdony-
szikrák által a lábba álló és főleg
a már learatott mezei termények-
ben okozható tőzkárok lehető meg-
előzése a mostani háborus viszony-
nyok között fokozott jelentőséggel
bir, mert az ez irányban való gon-
doskodás is hozzájárul ahhoz, hogy
minden rendelkezésre álló gabona
a fogyasztás részére biztosítható;

szükséges tehát, hogy a mozdony-
szikrák által okozható termés-
károk megelőzésére vonatkozó sza-
bályok pontosan megtartassanak.
Az a távolság, melyen belül a
vasuti vonalak mentén behordásra
kész mezei termények el nem he-
lyezhetők, kilencvenöt méterben
állapított meg és egyszersmind
elrendeltetett, hogy azok a ter-
melők akiknek birtokán a termény
erre a távolságra a terület kes-
kenységénél fogva el nem helyez-
hető, terményeiket a lehető legro-
videbb idő alatt hordják el. A gaz-
daközönség figyelmébe ajánlja a
városi tanács ezuttal azt is, hogy
a mozdonyszikrák által okozható
terméskárok csökkentése céljából
kívánatos, hogy: a pályamenti
birtokosok, illetve bérlők a mezei
termények learatását ott, ahol a
termés egyenlően beérett, a vasu-
hoz legközelebb eső részén kezd-
jék meg; a tarlót a vasut felől
mindjárt a learatás után tisztogás-
sák fel és a pályával párhuzamo-
san haladéktalanul védőbarázdákat
szántassanak.

— Hulla a drótkerítésen. Mult
kő 23-án éjjel 10 órakor *Berkes*
Simon 20 éves vasuti pályamun-
kás *Szűcs* Illést a zsebkésével a
bal karján, lábszárára megszurkál-
ta. Szűcs először *Berkost* bántal-
mazta. Csak ezután szurkálta ösz-
sze *Berkes* ellenfelét, *Szűcs* a vér-
vesztés következtében meghalt.
Az életosztón menekülésre kény-
szerítette és eközben akadt föl
egy drótkerítésre, ahol másnap ta-
lálták rá a járó-kelők. *Berkes* ma
állt a törvényszék előtt. A bírós-
ság, miután az ügyben a kihall-
gatások már jéideig folytak, to-
vábbi vizsgálatot rendelt el.

Lipó Bizkop

Szerdán és csütörtökön

I k a r u s.

Dráma 4 felvonásban *Stiller*
Móricz regénye után.

Lipót, a Lipótmezőn.
Vígjáték.

— Ne vesztegesd meg a rendőrt!
Megvesztegetés vétségével vádol-
va állott ma a törvényszék ötös
tanácsa előtt *Popovics* Györgyné
volt szabadkai, most halasi lakos,
mert egy matraclopás ügyében ná-
la nyomező *Vidákovics* Ferenc pol-
cári biztosnak 40 koronát ígért.
Vidákovics ezért *Popovics* nért fel-
jelentette és ma 8 napi elzárásra
és 10 korona pénzbüntetésre ítélték.
A bűnfelet alkotó 40 koronát
elkobozták.

— A felekezeti tanítók ruhabe-
szerzési segélye. Mivel a mozgósi-
tás folytán tényleges katonai szol-
gálatra bevonult alkalmazott csak
abban az esetben részesülhet ruha-
beszerzési segélyben, ha ennek a
segélynek engedélyezését vagy ma-
ga az alkalmazott, vagy polgári
illetményének felvételére jogosít-
ott hozzátartozója kéri — a tén-
leges katonai szolgálatra bevonult
hitfelekezeti elemi iskolai tanítók,
vagy azok meghatalmazottjai a
már utalványozás alatt levő ruha-
beszerzési segélyről kiállítandó
nyugtáik láttamozása alkalmával

a kir. tanfelügyelőhöz egyben ily
értelmű *bélyegtelen* írásbeli kérel-
met is terjesszenek be, amelynek
alappján a nyugtát a kir. tanfel-
ügyelő láttamozni fogja. Ennek
értelmében a ruhaheszerzési se-
gély kiutalásáért a vall. és köz-
okt. miniszterhez külön folyamod-
ni a katonai szolgálatot teljesítő
tanítóknak sem kell.

— Tegyük címet a postacso-
magba! A kereskedelemügyi mi-
niszter értesítette a szabadkai pos-
tát is, adja tudtára a közönségnek,
hogy mostanában sok esomagról
leesik a címirat és ezért jó lesz a
esomagok belsejébe is külön pa-
pirra fölírva bele tenni a címet,
mert különben elárverezik a eso-
magot és sem a címzettnek, sem
a feladónak nem lehet az érte be-
folyt pénzt kézbesíteni.

— A végső szükségben. „Mama,
Mama”, — kiabál *Pistuka*, mond-
jad csak, a fülek a nyakhoz tar-
toznak-e, vagy pedig a fejhez?

— Miért kérdezed ezt, gyerme-
kem?!

— Mert Mari meg akar mos-
datni és a füleimet is meg akarja
mosni.

Közgazdaság.

Szállítás. A bácsalmási járás-
bíróóság 123 m³ tűzifa, esetleg 186
mm. kőszén szállítására aug. 7-én
délelőtt 11 órára versenytárgyalást
tűzött ki. Bánatpénz 75 K.

Szenát, szalmát csak igazolvány-
nyal lehet szállítani. A hivatalos
lap kormányrendeletet közöl arról,
hogy a mezőgazdasági termények,
liszttermékek és egyes mezőgazda-
sági terményekből előállított ipari
termékek szállításához szükséges
igazolványok dolgában kiadott ren-
deletet a kormány kiterjeszti a
mindennemű természetes és mes-
terséges szűcs takarmányra, a szal-
mára és a tömegtakarmányokra is.

Bácskai gyapjúgyár rt. cég alatt
a Magyar országos központi takar-
ékpénztár és a bajai *Grauaug J.*
Lipót bankcég *Grauaug J.* *Lipót*
bajai gyapjúszövő és fonógyárá-
nak átvételére új vállalatot alapít-
ott Budapesten (IV., Bécsi-u. 4.)
Az alaptőke 500.000 K (1250 drb
400 K n. é. részvény). Az igaz-
gatóság tagjai: *Grauaug J.* *Lipót*,
Krempele József, *Beck Lajos*, *Ke-
mény Manó*, *Danczinger Armin* és
Metzl Henrik. Felügyelő-bizottság:
Pál Arnold, *Wollemann Viktor* és
Lukács Henrik.

Főszerkesztő: *Pinterits Károly*
igazgató, Budapest.
Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József*
ügyvéd, Szabadka.

Nyomatott a kiadótulajdonos, *Szent*
Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat
mint szövetkezet könyvnyomdájában
Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám.

Kabaré előadások

fényes moziműsor keretében

szerdán és csütörtökön az

Elite mozgóban

oigányzene kísérettel fellépnek:

Sárai Juczi, Varjas Antal

országos hírfi imitátorok

Réti István

szalon humorista, mint konferánsz.

Kezdete: d. u. 1/26 este 8/49 órakor.

MENETREND

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	6:01*
	12:24
	3:59
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	12:45
	5:28
Zomborból érk. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborba ind. délután	6:14*
éjjel	5:23
Ujvidékről érk. délután	1:21
éjjel	11:50
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	6:48*
Szegedről érk. délelőtt	7:40
délután	12:42
éjjel	8:07
Szegedre ind. délelőtt	6:15
délután	1:30
éjjel	12:05
Cservenka—Gombosról érk.	8:57
Cservendka—Gombosra ind. éjjel	4:42
Zentáról érk.	11:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:05
Báosalmásról érk. délelőtt	7:45

A *gal jelzettek gyorsvonatok.
Az éjjeli idő: este 6-tól regge 6-ig

Tégla égetéshez alkalmas Dobrljini barna dara szenet ajánlok azonnali szállításra 10000 kgként helyt vagon Dobrljin 310 kor. árban rendelhető

WEISS M.

szénkereskedő cég Osijek I., Szlavonia Desatsy-utca 27. sz.

Egy vizsgázott gépész

cséplőgéphez állást keres. Cím: Peits Mihály Bajmok, Órszállás-utca 27. szám.

Minden gyermek 20—30 koronát kereshet naponta, ha kóris begakarakat szed, a melyek orgonafákon nagy mennyiségben vannak. Különként nyersen 10 koronát, szárítva pedig 12 koronát fizet érte a Szent Antal gyógyszerház Szabadka, Szegedi-ut.

Jótállás a biztos eredményért.

Törvényesen
= védve. =

Reitter Oszkár

nagybecskereki nyug. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagy-szerű találmánva a

„Patkánin“

patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószert. **1 doboz ára 5 K.** mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a **Patkánin** gyár egyedüli árusítója, a Torontáli Agrárbank Részvénytársaság, Nagybecskereken.

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, igen tisztelt vevőimet és megrendelőimet, hogy

Varrógép kerékpár fizletemet és javító műhelyemet áthelyeztem a Deák-utca-ba, Piukovics-féle ház, a Sztanties és társai cég volt helyiségébe.

Stern Adolf.

PALICSON

4 szobás családi ház. eladó. Cím a kiadóban

HASZNÁLT

két szekrényt és két ágyat megveszek. Cím a kiadóhivatalban.

IZLÉSES ÉS OLCSÓ ÜZLETI LEVÉL-
::: PAPIROK ES BORITÉKOK A :::

SZENT-ANTAL KÖNYVNYOMDÁBAN

SZEREZHETŐK BE.

Katolikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV., Ferenciek-tere 7. sz.

A Katolikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját— azon célból, hogy úgy a tagoknak, mint a hozzáfutóknak érdekét a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával, oly előnyöket kivívjon és nyújthasson, melyeket egyedül sem érhetnek el. E célból több elsőrendű magyar intézetet valamint Európában egyik legrégebb és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézetek 500 millió koronán felül alapítvány és tartalék-kkal rendelkezven, teljes megnyugvást szolgáltatnak, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. — Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindennemű igényeit.

Az iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáfutóknak szakszertű és lelkiismeretes utba-igazítással szolgál. **Díjaink a legminimalisabbak.**

Egyetlen elsőrangú intézet sem szabhat olcsóbb díjat. Biztosításokat felvesz: Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elérés esetére, leánykiházasítási és flu ellátási biztosításokat, valamint jelzálogos életbiztosításokat, ugyancsak családi ellátási biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére

melyet káplánok plébánossá történő kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plébánosok részeseülhetnek. **Tűzbiztosításokat** száraz és gyújtó villámcsapás ellen, rombolási károk is megtérítetnek. Templomokat, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, termést, állatokat, lak és ipari berendezés ket, árukat és gépeket. Lábon álló termést. — **Templomi harangokat** törés vagy repedés által okozott károk ellen. — **Törés által okozott károk** ellen tükr- és lüvetáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, sző- háztartási és iro- vetkezetek, pénztárazetek, áruaktáraz dabereendezéseket. **Rablás ellen** pénztári helyiségeket, valamint pénztári kiküldötteket. :: :: ::

Jégkár ellen mindennemű terményeket. **Baleset ellen** bármily foglal- élethezziglan vasuti balesetbiztosítást egyszeri díjfizetéssel. — Szavatossági biztosítást templomok, egyletek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszerészek, fürdők, szállodák szállodák számára. **Automobilbiztosítást, óvadék és kezességi biztosítást, Eltulajdonítás, lopás, hitlen kezelés és aikkasztás elleni biztosítást.** —

Utípodgyász biztosítást,

Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáfutóknak a

Katolikus Népszövetségi Biztosító Iroda

Budapest, IV., Ferenciek-tere 7.

Horvát Országos Bank R. T. fiókja, Szabadka.

Központ: Osijek Fiókok: Szabadka, Zagreb, Novi Cirkenica. Kirendeltségek: Hrejin, Tribalj, Grižane
Befizetett alaptőke 10.000,000 és tartalékalap 2.000,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlán a legkedvezőbb feltételek mellett. — A betétekre a moratórium rendelkezései nem vonatkoznak és azok megállapodás szerint fizetnek ki.

Vesz és elad: mindenféle értékpapirokat (állami címleteket, zálogleveleket, sorsjegyeket stb.) külföldi éro- és papírpénzeket és az összes egyéb értékeket napi áron.

== **Atvesz letétbe és kezelésre értékpapirokat.** ==

Folyósít: Jelzálogkölesönöket földbirtokra és nagyobb városokban házakra. || **Kibocsajt: 4% és 5% (utóbbiak 3% nyereménnyel)** pupilláris biztonságu, adómentes, mindenféle óvadék céljaira alkalmas zálogleveleket.

FINANCIROZ ipari és kereskedelmi vállalatokat, végez birtokparcellázásokat és elfogad ingatlanokra vonatkozó kommissionális megbizásokat.

VÉGZI LEGELÖNYÖSEBB feltételek mellett az összes banküzleteket, továbbá bürzei és kommissionális megbizásokat.

Aruosztály: Árusít előnyös áron: legjobb belföldi gyártmányu vetőgépeket, kukoricakapáló és sornivelő ekéket, boronákat, szeceksavágó-, daráló-, valamint egyéb gazdasági gépeket.